

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetési díj: Háromhastós petitor egyszeri hirdetés 15 fill. Többszörös hirdetésért jutányosabb. Bélyegdíj: minden hirdetésért 60 fill. Nyiltér: minden sor 20 fill.

Az «Eperjesi Széchenyi-kör»
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Eperjesen, Pó-utca 50-ik szám, Kósch Árpád könyvnyomató-intézet.
Ide intézendők minden a lap szellemi részét illető közlemények,
valamint a hirdetési díjak is.

A nemzeti népnevelésért.

II.

A népnevelésnek, — melynek általános emberi és nemzetes irányát multi cikkünkben igyekeztünk lehető rövideggel megvilágítani, — a fejlődésnek magasabb fokára jutott állapotokban valóban fontos és figyelemreméltó eszközeit képezik a könyvtárak és a múzeumok, a melyek valóságosan összegyűjtik a tudományok, a művészetek és a technika múltból és a jelenből származó kincseit; összegyűjtik pedig nemcsak azért, — a mi szintén nagyon figyelemreméltó feladatuk, — hogy megóvják azokat az elpusztulástól, hanem összegyűjtik azért, hogy minél környeztebb hozzáférhetővé tegyék azokat a nagy közönségre nézve.

Az emberiség és a nemzetek megannyi kincsesbányái, megannyi gazdag tárházai ezek, a melyekben nemcsak a kincsek után vágyódó találhat lelki-szükségleteinek fedezésére alkalmas javakat, hanem a szellemi munka emberei is itt találják munkálkodásuk megannyi segítő eszközeit, előfeltételeit, mert hiszen nagyon igaz az, a mit Rey mond, hogy: a szellemi munkás kizárólagos termelőnek nem tekinthető soha, — hiszen termeléseivel az emberiség és a nemzetek összegyűjtött szellemi kincseiből kell merítenie.

Ilyképen röviden reámutattunk a könyvtárak, múzeumok s művészeti, technikai stb. gyűjtemények nagy jelentőségére, melyet a világpolgári felfogás oly szépen szentesít abban a nemzetközi-jogi elvben is, hogy a múzeumok és könyvtárakat őrző épületek ellen a háborúban lövegeket intézni, azokat elpusztítani nem szabad. És ezzel reámutattunk egyszersmind

arra is, hogy az az állam, a mely ezeknek létesítését, fejlesztését minél szélesebb körben eszközölni igyekszik: igazán megtalálta egyik legcélszerűbb útját és eszközét a nemzeti népnevelés tökéletesítésének, — s így megtalálta egyik legalkalmasabb módját annak, hogy legfőbb feladatát megközelítse.

Eltagadhatatlan örömmel és benső elismeréssel kell tehát belátnunk azt, hogy közoktatásügyi kormányunk évről-évre nagyobb figyelemben és hathatósabb istápolásban részesíti a nemzeti népnevelésnek ezeket a fontos eszközeit s minden lehető áldozatot meghozni igyekszik ezek létesítésére s fejlesztésére.

Csak nemrég hozta híret a fővárosi sajtó annak, hogy vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszteriumunk, a múzeumok és könyvtárak országos tanácsának javaslatára, az államsegítségnek azt a tekintélyes összegét, a mely erre az esztendőre rendelkezésre állott, szétosztotta. Az erre vonatkozólag megjelent közleményekből nagy örömmel láthattuk azt, hogy a nevezett összegből a vidéki könyvtárak számára 62,100 korona, a régészeti kutatások támogatására 2500 korona, beszerzésekre 8800 korona, rendezési munkálatokra 2000 korona s tudományos jelleggel nem bíró gyűjtemények szükségleteire 4000 korona, összesen tehát az említett címekre 79,400 korona jutott és lett is tényleg kiosztva.

Midőn a legigazabb örömmel és elismeréssel emeljük ki nemzeti népnevelésünk ez anynyira fontos eszközeinek illetően történt lelkes és hathatós istápolását, annak a benső meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy ez a lelkes istápolás bizonyosan nem lesz egyéb, mint áldásos magvetés, a mely a nemzet kulturájá-

nak éltető talaján minél több és gazdagabb kalászokat fog teremni.

De az említett tények felemlítése kapcsán lehetetlen külön ki nem emelnünk, hogy nem kis mértékben megtisztelő vármegyénkire és ennek kultur-törekvéseire nézve az a körülmény, hogy közoktatásügyi kormányunk ezúttal a segélyre méltatott vidéki kulturintézmények közé a mi odaadással szeretett, kedves Széchenyi-körünket is felvenni méltóztatott, mikor, — mint erről már más alkalommal is hírt adtunk, — 1900. jun. 19-ikéről, 37,218. sz. alatt kelt rendeletével, 500 koronát utalványozott ki a Kör részére az eperjesi m. kir. adóhivatalnál, azzal a célzattal, hogy ez az összeg népkönyvtárak létesítésére fordíttassék.

Körünk — tudvalevőleg — az országos ezredéves ünnepek alkalmával létesítette városunkban az első népkönyvtárt, melynek működését mindenkor élénk figyelemmel kísértük s melynek működésével tényleg teljes mértékben meg is lehetünk elégedve. A népkönyvtár használóinak száma, különösen az ifjabb iparosnemzedék körében oly jelentékeny, hogy a könyvtár már alig képes a szükségleteknek megfelelni. Ez oknál fogva tehát a segítség a legjobb időben is jött, mert az eddigi működés teljesen előkészítette már a talajt arra nézve, hogy Eperjesen egy nagyobb szabású népkönyvtárt létesítsünk, valamint arra is, hogy, — különösen a vidéki választmányok működésének igénybevételével, — a vidéken is népkönyvtárak létesítését kezdjük meg.

Előttünk állanak a Kör népkönyvtárának szabályzatai, melyeket annak idején több népkönyvtári szabályzatnak figyelembevételével készítették s nem tudjuk elég örömmel és mélt-

AZ „EPERJESI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Murányvár fénykora.*

Írta: Frenyó Lajos. (Vége.)

Sokat kalandozott azon a vidéken, mikor a vár elfoglalásának gondolatával foglalkozott. Mondják, hogy egyszer, mikor Murány vidékén járt s éjjel nyugalomra tért, aludni akart, egy öreg férfi jött hozzá s azt mondta neki, hogy Murányt csak Széchy Mária segítségével foglalhatja el. Ezt oly omen-számba lehetne venni, mint azt az elbeszélést, hogy egy pásztor, mikor Széchy Mária a Wesselényivel való találására ment s kérdésre odamenet azt felelte, hogy halászni megy, visszafelé jövet azt mondta neki, hogy addig fog járni halászni, míg Wesselényi hálójába akad.

Akár igaz, akár nem az öreg emberről szóló elbeszélés, annyi feltehető, hogy Wesselényi már azelőtt is hallott Széchy Mária-ról, ha azt tekintetbe se vesszük, a mit Gyöngyösi mond, hogy Wesselényit első neje figyelmeztette Mária-ra. Azt is megtudhatta a ki-bejáró néptől, hogy Mária milyen helyzetben van; tudta, hogy anyja királypárti volt s leányait is arra kötelezte, hogy azok legyenek. Gyermekai voltak, java-korabeli férfi, kalandos természet, mely szerelemre még akkor is heves tüllel gyuladhat, pláne oly nő iránt, a milyen Mária volt, a kiről azt mondják az egykorúak, hogy szép megjelenésű volt. Szóval tisztán áll előttünk

* Az Eperjesi Széchenyi-kör magyar-irodalmi szakválasztmányának 1899. decz. 6-iki háziestéjén felolvasta a szerző.

az is, hogyan tehetett Wesselényi oly ajánlatot, hogy ha Mária átadja neki a várat, feleségül veszi.

Wesselényi azonban Murányt nem annyira a király, mint a maga számára foglalta el. Érezte, hogy emelkedéséhez szüksége van rá, azért egészen birtokába is vette a balogi és lipcei várral együtt. E miatt Mária testvérei és a Széchy-család férfi-sarjai 1647-ben arra kéri az országgyűlést, hogy jogos tulajdonukba helyezze vissza. Az országgyűlés bizottságot küld ki, mely Wesselényi mellett dönt s a mit eddig jogtalanul birt, ahhoz azután joglátszata is járult.

Murányban Wesselényi alatt visszatért az az élet, mely Széchy György és neje életében ott honolt, sőt fényben még azt is felülmúlja. Szerepe csak annyiban változik meg, hogy megszűnik a gömöri ev. egyházak védője lenni, mert Széchy Mária azután, hogy férjhez ment, katolikus vallásra tér, udvari ev. papjait elbocsátja s Murány katolikus lesz.

Wesselényi a várat megerősítette, kiépítette, ő emelte a bástyák legnagyobb részét, annál is inkább, mert Murány 1647-ben véghely lett. Azon a helyen, a hol vitézeivel a falon át behatolt — a hóhér-bástya és a felhúzógép között — bástyát emelt s a falba emléktáblát illesztett 1650-ben. A márványtábla felirata ez volt: „Ad Dei ejusque immaculatae Matris honorem, ad emolumentum patriae arcisque hujus defensam, ad aeviternam loci hujus memoriam, quo comes Franciscus Wesselényi de Hadad, arcis hujus perpetuus comes, Palatinus Regni Hungariae fortaliciem hoc a fide regia deficiens in obvedientiam regedit. Dum omnibus ante hac inexpugnabile et impervium fuisset, suae

fortitudini ex hac parte intranti cessit. Anno salutis MDCXLIV. Propugnaculum hoc erectum anno salutis MDCL.” „Isten és szeplőtlen anyja dicsőségére, a haza javára és e vár védelmére, e hely örök emlékére, melyen át gr. hadadi Wesselényi Ferencz, e vár örökös grófja, Magyarország nádora, ezt az erősséget, mely a királyhoz való hűségnek híjjával volt, engedelmségre visszatértette. Míg azelőtt bevehetetlen és hozzáférhetetlen volt, az ő vitéségének, mely ezen részről hatolt be, megadta magát, az üdv 1644. évében. E bástya emeltetett az üdv 1650. évében.”

A mint Wesselényi hivatalban, méltóságban emelkedett, úgy emelkedett a murányi udvar fénye is. Előbb gróf, majd felsőmagyarországi kapitány, 1655-ben pedig nádor lett. A nádori udvarban épen úgy, mint más főurak udvaraiban, nem egy ifjú volt lovagiskolában, köztük Bethlen Miklós, a nagyműveltségű erdélyi író is töltött ott néhány hónapot.

Az akkor a főurak udvaraiban szokásos káromkodás Wesselényiéknel is előfordult, de Wesselényi azt szigorúan tiltotta, nem nemes emberre botozás, sőt háromszori ismétlődés esetén fejesztés volt a büntetés. Az előkelőbb udvari emberek, ha káromkodtak, pénz-büntetést tartoztak fizetni s ezt a büntetést Wesselényi önmagára is kiterjesztette s szigorúan betartotta.

Mint felsőmagyarországi kapitánynak, székhelye Eperjes és Kassa volt, hol felesége is többször megfordult, de legjobban szeretett Murányban időzni; ott volt gazdaságuk, udvartartásuk középpontja, oda kötődtek gyermeküknek emlékei és a festői vidék. Wesselé-

tánylással látni bennök azt az igazán szabadelvű intézkedést, a mely a népkönyvtár használatát minden megszorítás nélkül lehetővé kívánja tenni mindenkire nézve. Nagyon helyeseljük azt, hogy a könyvek használatáért semmi díj, sőt semmi biztosíték sem követeltetik. A népnevelés ingyenességét legalább itt, ezen a téren valósítsuk meg, ha anyagi viszonyaink nem teszik lehetővé annak a népnevelés minden terén alapelvül való elfogadását. Ennek az iránynak a követésénél és szoros betartásánál vezessen bennünket az — a más népkönyvtáraktól beszerzett s tapasztalás által is igazolt — adat, hogy szegénysorsú népünk, az anyagi gondokkal folytatott küzdelemben, nem ejt-heti módját annak, hogy a szellemi szükségletek kielégítésére is anyagi áldozatokat hozzon s az ily áldozatoknak megkövetelése csak vissza fogja őt tartani a népkönyvtárak igénybe-vételétől; tehát csak megnehezíti annak a szép és nemes czélnak a megközelítését, a mely a népkönyvtárak intézménye előtt áll. Azokat a csekély verteségeket, a melyek ez oknál fogva, egyes művek be nem szolgáltatásával, a népkönyvtárakat netalán érhetik, ám szenvedjék el a népkönyvtárak. Tekintsék a vissza nem szolgáltatott könyveket olyanoknak, mintha azokat ők osztották volna ki a nép között.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak idézett rendelete azt is meghagyja, hogy a nyert államsegélyt a Kör magyar könyvek vásárlására fordítsa és hogy a segély felhasználásáról jelentést téve: nyújtson felvilágosítást a könyvtár állagáról és szükségletéről.

Az előbbi megjegyzésre örömmel konstatálhatjuk, hogy Körünk népkönyvtári szabályzatában hasonló rendelkezés foglaltatik, a meny-nyiben a népkönyvtárban csakis magyar művek foglalhatnak helyet s így Körünknek csupán régebben alkotott saját szabályzatát kell megtartania, hogy a miniszter kivágalmának eleget tegyen.

Az utóbbi megjegyzés pedig, — szerény nézetünk szerint, — örvendetes kilátást nyújt a jövőre, mert a Kör könyvtára és egyáltalában Körünknek a nemzeti népnevelés élénkítésére és fejlesztésére irányuló buzgó törekvései biztosan egyes támogatásra tarthatnak igényt ezután is.

E felett érezett örömünket pedig csak fokozza az az őszinte meggyőződés, sőt tudat, hogy Körünk erre az istápolásra nem lesz méltatlan soha!

(—h.)

Vármegyénk és városaink.

Zárlat-feloldás. Csarnó, Krajnó-Czarnó és Fricska községekben a léptene ragályos betegség miatt elrendelt udvar-zárlatot feloldották.

Ragadós állatbetegségek Sárosvármegyében 1900. júl. 22-ikén. *Lépfene:* szekesői j.: Fricska 1 u.; tapolyi j.: Proszács 3 u.; Eperjes v.: 1 u. *Rühkór:* makoviczai j.: Kapissó 1 u., Krusinyecz 1 u. *Sertés-orbáncz:* alsótarczai j.: Kakasfalu 4 u., Mocsármány 4 u.; felsőtarczai j.: Orkuta 4 u.; tapolyi j.: Fulyán 1 u., Kapinémefalu 1 u., Kurima 1 u. *Sertésvés:* alsótarczai j.: Boroszló 2 u., Böki 1 u., Kisfalu 3 u., Kisladna 5 u., Lemes 5 u., Nagyladna 10 u., Somos 3 u., Szokoly 3 u.; felsőtarczai j.: Orkuta 5 u.; makoviczai j.: Kurimka 4 u.; sirokai j.: Berthót 1 u., Finta 1 u., Frics 2 u., Klembérk 7 u., Miklósvágás 6 u., Nagysáros 5 u., Németsoóvár 5 u., Osztrópatak 2 u., Sóbánya 1 u., Tótsóóvár 1 u.; tapolyi j.: Tótszék 5 u., Vaspataka 1 u.

HIREK.

* Gör.-kath. egyházm. hírek. *Lelkészi kinevezés.* Gulovics Viktor szukói lelkész a nyert praesenta alapján Zavadvára lett kinevezve, — a szukói parochia oldaladministrálása pedig Gerbery Ede krasznibrodli lelkészre lett bízva.

* Kinevés. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter *Thomae Aladár* eperjesi m. kir. posta- és táviratiztet a IX-ik díjosztály 3-ik fokozatába m. kir. posta- és táviratiztetnek nevezte ki.

* Magas vendég. *Hohenlohe-Öhringen János* herceg, német-birodalmi cs. és kir. nagykövet, Darmstadt-ból e hó 26-ikán a reggeli vonattal városunkba érkezett. A magas vendég megérkezése után látogatást tett vármegyénk alispánjánál, és uradalmi ügyésznél: dr. Szehtlo János eperjesi ügyvédnél, ezután pedig Margonyára utazott, az ottani uradalmában folyó nagy-szabású építkezések megtekintése czéljából.

* Gyászír. Általános részvételt keltő s a következő gyászjelentést vettük: «Alulírottak fájdalomt szívvél tudatják úgy saját, valamint számos rokonaik nevében, szeretett drága fogadó-anyjuk, illetőleg testvérük, sógornéjük és nagynénjük: *zsarnói Zsarnay Mária* úrhölgynek f. é. július 21-ikén d. u. 3 óraker, élete 63. évében, hosszas és kínos szenvedés s a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. évi július 23-ikán d. u. 3¹/₂ óraker fognak a Fő-utczai 81. sz. házból, a róm. kath. egyház szertartásai szerint, a helybeli sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent-miséáldozat pedig f. hó 24-ikén a helybeli plébánián főtemplomban délelőtt 9 óraker fog az egek Urának bemutatni. Eperjes, 1900. július 21-ikén. Áldás és béke lengjen drága porai felett! Zsarnay Valér, Zsarnay Gyula, Zsarnay Gábor, öz. Fuhrmann Ferencné szül. Zsarnay Ernesztin, Kubinyi Aurélné szül. Zsarnay Emma, mint testvérek. Szeredynski Márta, Szeredynski Gizella, mint fogadott-gyermekei. Kubinyi

Aurél, mint sógor. Zsarnay-Rojak Julianna, mint sógornő. Kubinyi Imre, ifj. Kubinyi Árpád. Kubinyi Pál, Fuhrmann Gyula, Fuhrmann Ferenc, mint unoka-öccsei. Császár Antalné szül. Fuhrmann Emma, Körner Béláné szül. Kubinyi Emma, mint unokahúga.»

* Tiszay Dezső halála. A magyar színészetnek gyásza van: Tiszay Dezső színigazgató hétfőn este Luzernben meghalt. Halála váratlanul következett be s mindenütt a legélelkebb részvétet fogja kelteni. Párisba utazott a színészkongresszusra, melyre őt az Országos Színészegyesület küldötte ki, mint az egyesület képviselőjét. A mikor Luzernben kilépett a vasúti kocsiból, egyszerre holtan roskadt össze; szélhűdés érte s tüstént kioltotta életét. Tiszay Dezső egyike volt a vidék legjobb színházigazgatóinak s alelnöke az Országos Színészegyesületnek. Mint huszonegy éves fiatal ember kezdte meg pályáját 1875-ben a Népszínházban, mint operett-buffó és szalonkomikus. Később a vidékre ment s mint színész és direktort egyaránt kedvelték a társaságban is. 1877-ben Kassán lett színigazgató, majd Debreczenben és Miskolczon működött. Közönségünk elismeréssel emlegeti itteni működését is. Miskolcz után 1899-ben egyhangulag a pécsi színházat kapta meg, melyet egy évig igazgatott. Április óta Brassóban és Seps-Szent-Györgyön játszott társulatával és így a magyarosodás terén is érdemeket szerzett a határvidéken. Most társulata szünidőt tart. Október elsején kellett volna újra a pécsi szezon megkezdnie. Ez a földadat most már feleségére, született Ellinger Ilonára marad, a ki szintén egyike a legjobb vidéki operett-színésznőknek.

* Irodalmi munkásság. *Láng Mihály* eperjesi áll. tanítóképző-intézeti igazgató a magyar népnevelésre nézve örökbecsű két nagyobb szakmunka megírásával örököltette meg nevét a magyar nemzeti népnevelés történetében. Az Athenaeum irod. és nyomdai részvénytársaság, ez az előkelő irodalmi vállalat örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy a szaktekintélyek előtt általános feltűnést keltett kiváló szakmunkák kiadását elvállalván, egyúttal eléggé meg sem becsülhető szolgálatot tegyen magyar nemzeti népnevelésünk s az erre vonatkozó irodalom szent ügyének. Az egyik könyvnek czíme: «A munkaszerepre való nevelés módja», mely elméleti és gyakorlati részében feltűnően eredeti gondolatmenetben s felfogással a 3—12 éves magyar gyermekek kézimunkáinak gyűjteményét mutatja be. A 196 oldalra terjedő művet 76 eredeti ábra egészíti ki, melyek az öntudatlanul megnyilatkozott munkaszerepre való természetes termékeket tüntetik fel Láng Mihályné okleveles tanítónőnek tetszetős, hű, lelkiismeretesen szakszerű rajzaiban. Szerző ezt a művét dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek ajánlotta — A másik jeles mű «A magyar beszéd tanításának természetszerű módja a nem magyar-ajkú népiskolákban» cím alatt tanító- és tanítónőképző-intézeti növendékek, tanítók és tanítónők nélkülözhetetlen szükségleteit van hivatva kielégíteni, azonfelül, hogy egészen új, máris kitűnőnek bizonyult rendszert képvisel az olvasás és írás tanításában. Ez a valóban korszakot alkotó munka végtelen nagy lívatottságot s fáradságot igénylő fizikai, élettani és lélektani mozzanatoknak tudományos leírása, nem

nyí is ide szerette meghívni barátait azután is, mikor Lőcse, Balog, Sztracsény, Teplicz ura lett.

Ha mint nádor Murányban időzött, egymás után jöttek a különböző küldöttségek, ezeket pedig el kellett fényesen látni. Gömör- és Pestvármegye Murányban helyezték el levéltáraikat, a mely valóságos állami központ lett. Az udvartartást ehhez képest kellett kibővíteni, emelni, a személyzetet szaporítani, a mit Wesselényiek nem is mulasztottak el.

A nádor ugyan örökösön utazik, de udvartartásának középpontja azért Murány marad 1655-ben külön szabályzattal rendezti, hogy «jó rendbe és dicséretes politiba» hozassék. Megengedi a tisztességes mulatozást, de tiltja a már említett káromkodáson kívül az önbíráskodást, paráználkodást, a hazárd kocka- és kártyajátékot.

Udvartartásának tagjai voltak: Bory Mihály fő-kormányzó; lessenyi Nagy Ferencz nádori ítélőmester, Wesselényi halála után Mária jószágkormányzója; Gyöngyösi István előbb komornyik, titkár, majd Balogvár kapitánya, s más nemes családok tagjai.

Murány Wesselényiek alatt is az irodalom- és művészetpártolás otthona marad, sőt bizonyos tekintetben irodalmi központ lesz. Változás e tekintetben annyiban áll be, hogy ezentúl Murány az ev. egyházi irodalmat nem pártolja. Úgy Wesselényi, mint Mária, szerették az irodalmat és támogatták. Mária kedvelte a költőket és írókat, Balassát szerette olvasni, maga is verselt, de versei elvesztek; kedvelt költőjüknek pedig, a ki szerelmi kalandjok megénekélése által nevéket halhatatlanná tette, Gyöngyösynek, Babaluska falut adományozta

jutalomképen. Mária széleskörű levelezést folytatott s levelei ügyes tollról tesznek tanúságot. Pázmány Péter imádságoskönyvét a saját költségén adatta ki. Szerette a zenét s maga is játszott meghitt, bizalmas körben tamburán, udvarukban pedig ők is tartottak zenészeket, a kik lakomáknál és ünnepélyes alkalmakkor játszottak. Azonkívül Mária a murányi várkapolnát új vallása kívánalmái szerint fényesen rendezte be és díszítette fel. Összeköttetések messze földre, az ország minden részére kiterjedtek: a polgárság, a közép- és főnemesség, a főpapság szívesen érintkezett Muránnyal. Lippay György esztergomi érsek, Pálffy Tamás és Szelepcsényi György püspökök meghitt emberek voltak, sőt Lippay meg is fordult Murányban és ott hosszasan időzött.

Az 1662. évtől kezdve Murány a honmentő vár szerepét kezdi játszani.

Az 1662. évi országgyűlés alkalmával a felekezeti ellentétek annyira kiélesedtek, hogy a protestánsok fegyverkezni készültek s különösen Wesselényit ostromolták fenyegetéseikkel és panaszokkal. Murányban, a nádori udvarban, egymást érték a felvidéki megyék követői Wesselényi hasztalanul figyelmeztette Bécsset, hogy ne feszítse tovább a húrt, mert el talál pattanni, ott nem hallgattak rá.

A vassári béke még inkább felingerelte a magyarokat, mivel őket annak megkötésénél mellőzték; ehhez járult, hogy a török tovább pusztított, egész megyéket dúlt föl. Felhatolt Murányig, a vár alatt fekvő falu, Murányalja, török hódoltság lett s ha a nádorné

valamelyik jószágára akart menni, kénytelen volt azt a törökök rablásai miatt kerülő utakon tenni.

Ily körülmények között álltak Wesselényiek a Lipót király ellen készülő összeesküvés pártjára. 1666-tól Széchy Mária és férje s velök Murány is elsőrangú szerepet játszottak az összeesküvésben. Széchné titkári teendőket végzett az összeesküvésben, ő vitte a levelezést, Murányára pedig találkozó-, gyűlö- és tanácskozó helye lett az összeesküvőknek.

A Trencsén-Tepliczen kezdődött összeesküvés itt folytatódott, nőtt és erősödött, itt vált befejezett dologgá. Itt tartották az összeesküvők azt a nevezetes összejövetelüket, melyen az erdélyiek is megjelentek, itt approbálták és helyezték el az összeesküvéshez való csatlakozásukról szóló szerződést, az összes iratokat és a szükséges pénzt.

Ekkor éri el Murány szereplése tetőpontját.

A mint azonban Wesselényi 1667 márczius 27-ikén Besztercebányán meghal, Murány vezető szerepe az összeesküvésben megszűnik, fénye eitűnik s Murány osztozik úrnőjének sorsában, mely ezentúl nem más, mint hanyatlás, lassú haldoklás.

Ennek a leírása azonban nem tartozik már értekezésem körébe, mivel ez kezdetben említett művem harmadik részét képezi.

Források: L., *Bartholomaeides*: «Notitia Cottus Gümöriensis etc., 1804—1808. — *Névtelen szerző által*: «Pamety Jelšovské a Muránské, 1828.» (Jolsvai és murányi emlékeztetések.) — *Számadók*: 1885. évfolyam. — *Acsády Ignác*: «Széchy Mária». — *A magyarországi Képzőművészeti X. évi jelentés.* — *Osztrák-Magyar Monarchia irásiban és képen.* VI. kötet 6. füzet. — *Gyöngyösi István*: «Márrsal társalkodó murányi Venuss. 1796. — *Pallas-Lexikon* 12. kötet.

tévesztvén szem szem. A 214 lapra dr. Zsilinszky Mik államtitkárnak ajánlani azt, hogy a két műnek éppen által történt közre esemény a mi — népnevelés-irodalmi éppen vármegyénk agilisabb népnevelés tapasztalt ritka iránti odaadó szorgalmat az elő körünk egyik legmányi háziestéjén becses részletet ha örömeinkre fog szíves engedelmeit a jelzett becses m

* Kisdedővöl képző-intézet mi 1-jén d. e. 9 óra bezárolag, napont

* Pótló és ja ág. hitv. ev. egyh. jes, Igló, Késmárk — pótló és javít tember első na Mindazok, a kik akár pótló-vizsgá főgimnázium igaz

* Szabadsági széknél. *Palugy.* Urbán Gyula kir. Both Gyula Kádás Miklós Spanyol Kálmán Uhlarik Mátyás Lehoczky Sándor Péchy Pál Demién Zoltán Csabinyák Mihály Herkely Kálmán Dr. Stessel Szilárd Sziráczy Kálmán Dr. Oravetz And. Menesdorfer Bert Hirschfeld Márk Mihálics Miklós Richnavszky Nán Semsey Adolf Klein Béla Tardy József Dessewffy Pál Körtvélyessy Bert Zsarnay Valér Kassay János Huczell János Ervin Dezső Göröcs István Bieier Mór Demény Győző

* Czeméthé jében, az ország társaság ad évről hűség, kedveltek, kikről a j távolság daczára sőségtől áthatott jutott kitejézésre Imréné és Heil lett kedélyes gu hús Czeméthé képezve, egy jó Állt pedig a társ Hübner Ferenc Ágostné, Renve Mihályné, Seré Elekné, Heil F. Béláné, Putschá Jolán, Totó, Pa Hübner Olga, Szurmin Gizike Kriebel Etelka László, Hodoss Lajos dr., Holé Ernő dr. Csuj Lakoma után oly fesztelenül s nak édes emléke véste be szívét

tevesztvén szem elől mindazonáltal a gyakorlati célt sem. A 214 lapra terjedő munkát zseniális szerzője dr. Zsilinszky Mihály vallás- és közoktatásügyi m. kir. államtitkárnak ajánlotta fel. Nem tudjuk eléggé kiemelni azt, hogy a szakkörökben méltó feltűnést kellett két műnek éppen legkiválóbb kiadó-czégünk által történt közrebocsátása milyen nagy jelentőségű esemény a mi — e részben szegényes — magyar népnevelés-irodalmunkban. Örömeinkre szolgál, hogy éppen vármegyénknek, közelebről városunknak leg-agilisebb népnevelő faktora mindig nagy elismeréssel tapasztalt ritka szakképzettségének, a népnevelés ügye iránti odaadó szeretetének s áldozatkész fáradozásainak gyümölcse az előttünk fekvő két munka. Széchenyi-körünk egyik legutóbbi magyar-irodalmi szakválasztmányi háziestijén az első helyen említett műből sok becses részletet hallott már közönségünk, annál nagyobb örömeinkre fog szolgálni, ha a kitűnő szerző remélhető szives engedelméből lapunk egyik közelebbi számában a jelzett becses művekből részleteket mutathatunk be.

* **Kisdödővi beiratás.** Az eperjesi áll. tanítónő-képző-intézet minta-kisdödőjében a beiratás 1-jén d. e. 9 órakor veszi kezdetét s tart aug 4-ikéig bezárólag, naponta d. e. 9-től 12-ig és d. u. 2-től 4-ig.

* **Pótló és javító érettségi vizsgálatok.** A tiszai ág. hitv. ev. egyházközség hat főgimnáziuma — Eperjes, Igló, Késmárk, Nyiregyháza, Rimaszombat, Rozsnyó — pótló és javító érettségi vizsgálatait ez idén szeptember első napjaiban Nyiregyházán tartják meg. Mindazok, a kik akár javító-vizsgálatra utasítottak, akár pótló-vizsgálatot óhajtanak tenni, a nyiregyházi főgimnázium igazgatóságánál tartoznak jelentkezni.

* **Szabadságidő-beosztás az eperjesi kir. törvényeséknél.** *Palugyay Gusztáv* elnök jul. 16. — aug. 26-ig. Urbán Gyula kir. tvsz. bír. . . . . szept. 1. — okt. 12. Both Gyula . . . . . jul. 16. — aug. 26. Kádas Miklós . . . . . szept. 1. — okt. 12. Spanyol Kálmán kir. tvsz. bír. . . . . aug. 4. — 31-ig. Uhlarik Mátyás . . . . . jul. 16. — aug. 26. Lehoczky Sándor . . . . . aug. 27. — okt. 7. Péchy Pál . . . . . aug. 21. — okt. 1. Demién Zoltán kir. tvsz. albír. . . . . aug. 27. — szept. 30. Csabinyák Mihály kir. tvsz. aljegyző . . . . . aug. 2. — 29-ig. Herkely Kálmán . . . . . jul. 3. — 26-ig. Dr. Stessel Szilárd . . . . . — Sziráczy Kálmán . . . . . jul. 26. — aug. 22. Dr. Oravetz Andor kir. tvsz. joggy. . . . . szept. 15. — okt. 12. Menesdorfer Bertalan . . . . . aug. 17. — szept. 13. Hirschfeld Márk . . . . . szept. 15. — 28-ig. Mihalic Miklós . . . . . okt. 1. — 14-ig. Richnavszky Nándor . . . . . irodaigazg. — Semsey Adolf . . . . . irodatiszt — Klein Béla . . . . . tkvvez. aug. 17/30, okt. 1/11-ig. Tardy József . . . . . szept. 3. — 30-ig. Dessewffy Pál . . . . . irodatiszt . . . . . jul. 2. — 29-ig. Körtvélyessy Bertalan kir. tv. irnok . . . . . aug. 1. — 28-ig. Zsarnay Valér . . . . . jul. 2. — 29-ig. Kassay János . . . . . szept. és okt. délut. Huczell János . . . . . nem veszi igénybe. Ervin Dezső . . . . . aug. 2. — 25-ig. Görös István . . . . . jul. 31. — aug. 27. Bleier Mór . . . . . aug. 1. — 28-ig. Demény Győző . . . . . szept. 3. — 30-ig.

* **Czeméthén, vármegyénknek e kedves kis fűrdőjében,** az ország minden irányából ide jövő nagyobb társaság ad évről-évre találkat annak a szívéhez nőtt, hűséges, kedvelt eperjesi régi jó barátainak, ismerőseinek, kikről a jóban-rosszban muló idő, de még a távolság dacára sem tud megfedkezni. Az igaz bensőségtől áthatott szoros baráti érzelem lelkes módon jutott kitejézésre július hó 24-ikén, a mikor Balpatak Imréné és Heil Fausztin főrendezők buzgólkodása mellett kedélyes gulyás-lakomára gyűltek össze fenyveshűs Czeméthe-fűrdő vendégei, hogy teljes családost képezve, egy jó napot amúgy szívük szerint töltsenek el. Állt pedig a társaság a következőkből: Tahy Józsefné, Hübner Ferenczné, Lehoczky Sándorné, özv. Tomka Ágostné, Renvers Ferenczné, Éricz Ernőné, Holzpecher Mihályné, Serédy Lajosné, Magyar Istvánné, Kriebel Elekne, Heil Fausztinné, Körtvélyessy Béláné, Oszwald Béláné, Putschalko Marian, Hutschenreiter Zsófi, Éricz Jolán, Totó, Pali és Sári (Debreczen), Radvány Anna, Hübner Olga, Bethlenfalvy Rózi, Bartunek Tekla, Szurmin Gizike, Dessewffy Ilonka, Heil Paula és Gizi, Kriebel Etelka és Berta, Tahy József, Bornemisza László, Hodossy Gida dr., Tomka István dr., Serédy Lajos dr., Holénia Gyula dr., Szentiványi Józsi és Éricz Ernő dr. Csupa jó ismerős, csupa kedves nevek! Lakoma után cigányzene mellett vígan folyt a tánc oly feszletlenül s oly aranyos hangulatban, hogy e napnak édes emlékeit bizonyára minden résztvevő mélyen véste be szívébe.

* **Alapítvány a «Ferencz József Tanítók háza» javára.** A *Néptanítók Lapjában* olvassuk, hogy *Wodiáner Arthur* cs. és kir. udv. könyvkereskedő 500 kor. alapítványt tett a Tanítók Háza javára és ezen összeget Lakits Vendel kezébe le is fizette. Utánzásra méltó nemes példa ez, melylyel Wodiáner Arthur a tanítói kar iránt érzett tiszteletének és áldozatkészségének ismét tettekben nyilvánuló jelet adta. Tudvalevőleg a Wodiáner F. és Fiai (Lampel Róbert) cs. és kir. udv. könyvkereskedés ajánlotta föl a tanítók helyett az 50 és 20 koronás részesjegyek árának kifizetését — miként az *Irodalmi Értesítőben* olvassuk — még akkor is, ha a kiadásában megjelent s általánosan approbált elemi, felső nép-, tanoncz- és gazdasági ismétlő-iskolai tankönyvek bármely más könyvkereskedőnél rendeltenek s ezen 100 kor. értékű számlát az Eötvös-alap elnökségéhez beküldik. Nevezett cég kiadványai ügyében az Eötvös-alap elnöksége Péterfi Sándor, Lakits Vendel és Peres Sándor aláírásával fölhívást bocsátott ki, melyből adjuk a következő sorokat: «Hassatok oda, hogy a fönt nevezett nagy-érdemű könyvkiadó-czégnek jó szándéka kárba ne veszszen s hogy a czégnek kiadásában megjelent igen csinos kiállítású s belső értékben bármely hasonló nemű kiadvánnyal versenyző iskolai kézikönyvek minél szélesebb körben elterjedjenek. Fejtsétek ki az iskolaszékek nemesen érző és buzgó tagjai előtt, hogy a mikor ezeket a kézikönyveket bevezetitek, akkor ama két nagy nemzeti és közművelődési tanítói jótékony intézetnek: az Eötvös-alapnak és Tanítók Házának fölvirágzásához is hozzájárulnak, s hogy ezeknek áldásaiban idővel azoknak az ivadékaik is részesülhetnek, a kik ma teljesen önzetlenül lépnek támogatók sorába, mert hiszen senki sem tudhatja, nem jut-e egyik-másik ivadéka a tanítói pályára.»

* **Érett ifjak pályaválasztása.** Több fővárosi lapunk foglalkozik ezzel a kérdéssel s a következőket írja: Előttünk fekszik a legtöbb középiskolának az Értesítője. Együttvéve 1427 érettségit tett ifjúnak pályaválasztása van bennük felsorolva. Hogy a jogászok száma messze elől vezet, talán fölösleges is mondanunk. Hogy orvosnak mindegyre kevesebben készülnek, ez is évről-évre megismétlődő szomorú adata s statisztikának. Gazdász, bányász is kevés van, kohász éppenséggel egy sincs. A technikusok száma nem nő már oly ijesztő mértékben, mint a megelőző évben, a mi megmentheti e pályát a túltömöttség veszedelmétől. Tanár nincs sok, de több, mint előbb s ez a mi tanárihiányunk mellett örvendtes jelenség. A részletes adatok ezek: 1427 sikerrel érettségizett ifjú közül 438 jogásznak készült (30,7 százalék), 212 technikus lesz (14,9 százalék), 177 tanári pályára megy (12,4 százalék), 104 pap lesz (9,8 százalék), 92 orvos (6,5 százalék), 92 kishivatalnok (6,5 százalék), 81 gazdaságnak készült (5,7 százalék), 56 katonai pályára lép (3,9 százalék), 31 közlekedési hivatalra készült (2,2 százalék), 28 erdész lesz (1,9 százalék), 15 bányász (1 százalék), 15 kereskedő (1 százalék), 15 művészi pályára lép (1 százalék), 7 elektrotechnikusnak, 4 állatorvosnak, 3 gyógyszerésznek, 3 tengerésznek, 1 iparosnak, 1 műasztalosnak és 1 írónak készült.

* **Figyelmeztetés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter figyelmezteti a gazdákat, hogy a vasutak mentén learatott mezei terményeiket a vasútvonalaktól legalább is 95 méternyi távolságban raktározassák, ha nyugodtak akarnak lenni a vasúti mozdonyokból kirepülhető szikráktól; ott pedig, a hol a 95 méternyi távolság nincs meg, késelem nélkül hordassák be mezei terményeiket.

* **Vasárnapi munkaszünet a vidéken.** A kereskedelemügyi miniszterhez minduntalan érkeznek kérések, melyben kérelem foglaltatik az iránt, hogy tétessék különbség a vasárnapi munkaszünet ügyében fővárosi és vidéki fűszerkereskedők, regálebélők és rövidáru-kereskedők között. Körendeletben választott legutóbb a miniszter, melyben kijelenti, hogy a törvény vidék és város között nem ösmer különbséget. A vidék azon fűszerkereskedői, kik egyúttal *dohányt* is bírnak, szintén *kötelezettek üzleteiket vasárnapokon zárni, dohányt és szivart* azonban a *kapu alatt* vagy az *üzet előtt árulhatnak*. Ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

* **A kassa-oderbergi vasút kölcsöne.** A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg megengedte a kassa-oderbergi vasúttársaságnak, hogy a vasút emelkedő forgalmának akadálytalan lebonyolítása céljából a magyar vonalon végzendő munkálatokra egy millió koronányi és az osztrák vonalon ezzel kapcsolatosan végrehajtandó munkákra 500,000 koronányi függő-kölcsönt vehessen föl, ez utóbbi kölcsön fölvétele természetesen az osztrák kormány engedélyétől tétetvén függővé. A kölcsön föltételei meg egyeznek a korábban engedélyezett függő-kölcsönre néve megállapított föltételekkel.

* **A budapesti m. kir. Mezőgazdasági Múzeumban** (VII., Kerepesi-út 72.) állandóan a következő gyűjtemények láthatók: M. kir. állambirtoki tárgyak, gazdasági növénytermelés, ipari növények és gazdasági műipari tárgyak, kertészet, gyümölcsészet és szőlészeti tárgyak, gazdasági gépek és eszközök, leginkább modellekben. Talajok és trágyák, gazdasági s egyéb, a gazdaságra vonatkozó épület-modellek, talajmívelő eszközök, természetes nagyságban, boszniai tárgyak. Emléktárgyak és gazdaságtörténelmi tárgyak, állattenyésztés (ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésenyésztés, tejgazdaság, gyapjúismeret), baromfitenyésztés, méhészet, selyemtermelés. Gazdasági statisztika. A gyűjtemények a hétfői s az ünnepeket követő napok kivételével naponként d. e. 9 órától d. u. 1 óráig tekinthetők meg. A múzeum látogatása *ingyenes*. A múzeum gyűjteményeinek tájékoztató szak-katalogusa a múzeumi felügyelőknél díjtalanul kapható.

* **Beteg katona-lovak.** A Miskolczon állomásozó huszárezred loállományában a takonykór lépett fel járványosan; ez ideig harmincz lovat kellett megsemmisíteni. A hadgyakorlatokat beszüntették s gondoskodtak arról is, hogy a katonák a járványt szét ne hordják.

* **A népszámlálás elrendelése.** Mint értesülünk, a keresk. miniszter legközelebbi körendeletet bocsátott ki az összes törvényhatóságokhoz, melyben az 1900. évi népszámlálás megejtésére 1901. január 1—10-ikéig terjedő időt határozta meg s az általános intézkedések megtételére szólítja fel a törvényhatóságokat. Figyelmezteti azokat, hogy már most tekintettel legyenek a városoknak és községeknek az 1901-ik évi költségvetési előirányzatában a várható népszámlálási kiadásokra. A renDELETEH mellékelve van egy a népszámlálás megejtésére vonatkozó utasítás is. Számláló-biztosoknak kinevezhetők: tanítók, tanárok, lelkészek, nyugalmazott hivatalnokok, értelmesebb gazdák stb., de körjegyzők, anyakönyvvezetők, orvosok lehetőleg mellőztessenek. Tanítók kötelesek a számláló-biztos megbízást elvállalni s a megbízásnak eleget tenni. A számláló-biztosok díjaztatnak; díjaik fokozatban vannak megállapítva: I. díj 3, II. díj 4, III. díj 5 s a IV. díj 6 koronával.

* **Az ötförintos államjegyek bevonása.** A pénzügyminiszter elrendelte, hogy az állami pénztárakba kerülő ötförintos bankjegyeket többé forgalomba ne bocsássák, hanem azokat ötkoronás ezüst érmékkel helyettesítsék. Az új húszkoronás bankjegyeket szeptember közepén adják ki. A tízkoronás bankjegyeket pedig csak akkor fogják forgalomba bocsátani, ha a tízforintos bankjegyeket bevonták.

* **A trafikok bére.** A kistrifikok által fizetendő tőzsdebér három évi kivétele most folyik országsszerte. A tőzsdebért következőképp állapítják meg a pénzügyi hatóságok: a) a nyers-forgalom 3 évi átlagának 1%-át fizetik azok, a kik kizárólag, vagy főképp dohányeladással foglalkoznak, b) 2%-át, a kik a dohányeladást más üzlettel kapcsolatban és c) 3%-ot, a kik szatócsüzletben és italmérsi üzlettel kapcsolatban gyakorolják; oly helyeken azonban, a hol az anyag beszerzése a nagytrafiktól való távolság, vagy más rendkívüli közlekedési akadály folytán nagy nehézséggel jár, a 3%- helyett 2 és fél, illetve 2%-os kulcs alkalmazását kérheti a kistrifikok.

* **Fertőző betegségek ellen,** melyek inkább az egészségtelen ivóvíz által terjesztetnek, biztos óvszer a tiszta, egészséges ásványvíz. Felhívjuk tehát szives olvasóink figyelmét a «*Kristály*» szentlukácsfürdői hegyi-forrás hirdetésére.

* **A boritaladót nem szállítják le.** Több törvényhatóság, ezek közt Kassa is felirt a pénzügyminiszterhez és a képviselőházhoz a boritaladónak törvényhozás útján való leszállításáért. Lukács László pénzügyminiszter válaszlát most a feliratra s kijentette, hogy a jelenlegi körülmények között a törvényhozás el nem terjesztheti az említett javaslatot. A mostani boritaladó, — mondja a miniszter — a borfogyasztási és bormérsi adónak egyesítéséből származott és ezt már a mostaninál kedvezőtlenebb viszonyok között is szedték. A regále megváltása — mint megjegyzi — úgyis nagy áldozatba kerül az államnak s az államháztartás egyensúlya érdekében a boritaladót most leszállítani nem lehet.

* **Törvények életbeléptetése.** A gazdasági munkás-segélypénztárakról s az állatorvosi szolgálat államosításáról szóló törvények életbeléptetési idejének meg határozása tudvalevőleg a kormányra van bízva. Az első törvény Darányi földművelésügyi miniszterre, a második ő kivülré még a belügy-, kereskedelmi- és pénzügyminiszterekre. Mint most jelentik: a kormány úgy a gazdasági pénztárakról, mint az állatorvosi intézmény államosításáról szóló törvényt 1901. január 1-jén fogja életbeléptetni. Az életbeléptetés kapcsán szükséges munkálatok szorgalmasan folynak a földművelésügyi minisztériumban. A munkás-segélypénztárak föl-

állítására a társadalom, illetőleg a gazdaközönség hozzájárulását kell biztosítani a szervezésben és a megfelelő igazgatásról gondoskodni. Az állatorvosi intézmény államosításának életbeléptetése kapcsán az új kinevezések, előléptetések és fizetésfölemelések már érintik a jövő évi költségvetést is, melynek előirányzatába az ezekre szükséges összeget befoglalták.

* **Az első motoros kocsik a Felvidéken.** Az első automobil, mely Magyarországon utasokat fog szállítani, Zemplén megye felső részén fog járni. Homonna és Szirma közt nagy a személyforgalom s eddig a két város közt nem építették ki a vasutat. Chassal Jónás homonnai órásnak jutott eszébe, hogy a forgalmat motoros kocsival bonyolítja le s erre engedélyt is kapott. Az automobilon már augusztus első napjaiban járni fognak a 44 kilométeres úton.

* **Állattulajdonosoknak.** A nyári időszakban a háziállatok közt, különösen sertések, juhok, baromfiaknál, gyakrabban, mint bármelyik évszakban, időszerű járványos betegségek lépnek fel. Igen ajánlatos tehát ezek ellen idejében alkalmas préservatív szereket alkalmazni, mint a minőknek a *Kwizda-féle marha-táppor*, *Kwizda-féle sertéspar*, *Kwizda-féle baromfi-par*, *Kwizda-féle hashajtószer juhoknak* évek óta beváltak. — Mint hatásos fertőtlenítőszer istállók számára, igen ajánlatos a Kwizda Ferencz János cég által Korneuburgban forgalomba hozott *kresolin* (javított kreolin).

* **Katonák kártevése.** Ismeretes, mert állandó a gazdák panasza, hogy a katonák gyakorlat közben nincsenek tekintettel a megművelt földekre, sok kárt, tesznek bennük s a megkárosított gazdák nem kapnak megfelelő kártérítést. E bajok orvoslására a földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, melynek elvi kijelentései a vidéki hatóságoknak és gazdáknak is megfelelő tájékoztatást adnak. A rendelet mindenekelőtt a honvédelmi miniszterrel egyetértően azt jelenti ki, hogy szigorú megkülönböztetést kell tenni egyrészt a katonai csapatok által gyakorlat közben okozott mezei (erdei) károk, másrészt az egyes katonai személyek által gyakorlaton kívül okozott mezei (erdei) károk között. A katonai igazgatás, ha a törvény szerinti átengedett terek elégtelenek, más szükséges földterületeket is akadálytalanul használhat — bár eme művelés alatt levő földek lehető kimelésével. A gyakorló katonai csapatokat azonban gyakorlataik szabad végzésében sem a földbirtokos, sem a mező- vagy erdőőr nem korlátozhatja. A gyakorlatok idejéről Budapest székesfőváros területén a kerületi előjárások lehetőleg előlegesen rövid úton (telefon, küldött útján) értesítendőek, ezek aztán az érdekelt földbirtokosokat kötelesek erről tájékoztatni azzal az utasítással, hogy a gyakorlat tartama alatt örterületükön tartózkodjanak. Az ilyenkor okozott valóságos kárt és haszonvesztést a katonai igazgatás lehetőleg a helyszínen tartozik megtéríteni, ezért köteles a mező- vagy erdőőr azt lelkiismeretesen megbecsülni, a becslés eredményét a gyakorló csapat parancsnokával és a netán jelenlevő károsulttal azonnal közölni. Ha a gyakorlat színhelyén sem a mező- vagy erdőőr, sem a földbirtokos nincs jelen, a gyakorlat közben netán okozott kárról az illető csapatparancsnok értesíti a kerületi előjáróságot. Ha a mező- vagy erdőőr becslésében mind a katonai csapatparancsnok, mind a károsult megnyugodtak: a megbecsült, illetőleg egyezségeleg megállapított kártérítést a csapatparancsnok a helyszínen a károsultnak kifizeti, a távollevő károsultat illető összeget pedig kézbesítés végett a kerületi előjárósághoz szolgáltatja be. Tényleges szolgálatban álló egyes katonai személyek által gyakorlaton kívül mezei, illetőleg erdei károkért a tettesek személyesen felelősek. A mezei (erdei) lopáson vagy a mezei (erdei) vagyonrongáláson tetten ért egyes katonai személyekkel szemben a mező- vagy erdőöröket ugyanama jogok illeti meg, mint bármely más polgári emberrel szemben. Ilyenkor aztán a mező- vagy erdő-őr a kár- okozás módját és nagyságát legkésőbb huszonnégy óra alatt köteles a kerületi előjáróságnál bejelenteni, mely aztán a körülményekhez képest vagy maga jár el, vagy átteszi az iratokat az illetékes katonai parancsnoksághoz.

Selyem menyasszonyi ruha

10 fűt 50 krtól

feljebb — 14 méter, postabér- és vámmentesen szállítva. Minták postafordultával küldetnek. Nemkülönböztenek fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem” 45 krtól 14 fűt 65 krig méterenkint.

Henneberg G., selyemgyáros (cs. és kir. udvari-szállító) Zürichben.

* **Konzuli tisztviselő kerestetik.** A madridi osztrák-magyar konzulátus közli a kereskedelmi és iparkamarával, hogy ez év végén egy tiszteletbeli hivatalnokot alkalmaz. Az állás javadalmazása mintegy havi

250 frank aranyban. Az alkalmazás föltétele az osztrák vagy magyar állampolgárság, alsó gimnázium vagy hasonló rangú intézet végzése, a kézírás, a német nyelv ismerete és a francia nyelv előismeretei. Kereskedelmi ismeretekkel bíró pályázók és azok, kik más nyelvek és a gyorsírás tudását is kimutatják, előnyben részesülnek. Netáni pályázók kimerítő ajánlkozást küldhetnek Mittelman Norbert konzulátusi titkárhoz.

* **A «Zenélő Magyarország» zongora- és hegedűzenemű-folyóirat most megjelent XIII-ik füzeté a következő szép zenemű-ujdonságokat közli: I. Lengyel Miska: «Piros a pipacsnak a színe»; magyar dal. II. Gaál Ferencz: «L'Affliction»; szalondarab. III. Hubay Jenő: «Berceuse»; hegedűre, zongorakísérettel. IV. Serly Lajos: «Iren csárdása». Ily gazdag tartalommal jelenik meg a *Zenélő Magyarország* minden egyes füzeté. Évenként 24 füzet, minden füzet 10—16 oldal hangjegy- tartalommal, a legjobban megválasztott kiváló sikerű ujdonságokból összeállítva jelenik meg. Előfizetési ára egész évre (242 oldal tartalomra) 12 korona, félévre (120 oldal tartalomra) 6 korona. Negyedévre 3 korona. Előfizetheti az e számmal meginduló II. félévre a *Zenélő Magyarország* (Klökner Ede) zeneműkiadói hivatalában Budapesten, VI., Csengery-utca 62. a, honnan megismerésre mutatóványtízet ingyen és bérmentve küldenek.**

Felelős szerkesztő:

Dr. Mikler Károly.

Kiadótulajdonos:

Kösch Árpád.

115/2—1900. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lemesai kir. bíróság 1900. évi V. 103. számú végzése következtében a Bécsi Biztosítótársaság javára *Weisz Benjamin* mudróczy lakos ellen 71 kor. 16 fl. s jár. erejéig 1900. évi június hó 22-ikén fogantatott kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1322 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarha, juh, gazdasági gépek és házi bútort nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a lemesai kir. járásbíróság 1900. évi V. 103/2. számú végzése folytán 71 kor. 16 fl. tőkekövetelés, ennek 1899. évi november hó 15-ik napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 27 kor. 34 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Mudróczon leendő eszközzésére 1900. évi augusztus hó 9-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az előírt ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Lemesen, 1900. évi július hó 9-ik napján.

Rubovics Salamon,
kir. bírósági végrehajtó.

511. szv. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A debreczeni m. kir. állami mén-telep eperjesi, debreczeni, turia-remetei, rimaszombati és szatmárnémetii osztályainál elhelyezett katonai legénység és ménállomány részére 1900. évi november hó 1-től 1901. október hó végéig szükséglenő takarmány és egyéb czikkek biztosítása tárgyában folyó évi augusztus hó 23-ikán délelőtti 10 órakor írásbeli zárt ajánlatok tárgyalása fog alulírt mén-telep-parancsnokságnál megtartatni.

A szállítási feltételek úgy az alulírt mén-telep-parancsnokságnál, mint az egyes telep- osztályoknál megtekinthetők.

Az ajánlatok szerkeztésére vonatkozólag felhívatik az érdekeltek figyelme a hatóságilag kifüggesztett árlejtési hirdetményekben foglalt mintára.

Debreczen, 1900. évi július hó.

A debreczeni m. kir. állami mén-telep parancsnoksága.

Egy

angol vizsla

(dupla pointer)

eladó 240 koronáért.

A kutya igen szép, engedelmes, vizen és szárazon kitünően apportiroz és gyönyörűen keres. — Czím a kiadóhivatalban.

92/9—1898. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lemesai kir. bíróság 1898. évi V. 122/1. számú végzése következtében dr. Engländer Emil eperjesi ügyvéd által képviselt Goldberger Pál kakasfalvi lakos javára *Piller Miklós* felsőmérki lakos ellen 1700 kor. s jár. erejéig 1898. évi szeptember hó 28-ikán fogantatott biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 4000 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 10 ökor és 10 ló nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a lemesai kir. járásbíróság 1898. évi V. 122/12. számú végzése folytán hátralékos 1300 kor. tőkekövetelés és eddigi összes bíróság már megállapított költségek erejéig Felsőmérken s illetve Dabruva-pusztán leendő eszközzésére 1900. évi auguszt. hó 7-ik napjának délelőtti 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az előírt ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Lemesen, 1900. évi július hó 19-ikén.

Rubovics Salamon,
kir. bírósági végrehajtó.

827—1899/1900. sz. Az eperjesi áll. tanítónőképző-intézet igazgatósága.

Árlejtési hirdetmény.

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter úrnak 1900. év február 25-ikén 53-ik szám a. kelt rendelete értelmében az eperjesi állami tanítónőképző-intézetben 1900—1901. tanévben szükséges legjobb minőségű **koakszra** (pírszén) — körülbelül 510 métermázsára egész télen, és teljes teje naponta 60—65 liternyire — árlejtés hirdettetik.

A pályázni óhajtok ajánlataikat az eperjesi állami tanítónőképző-intézet igazgatóságához címelve, zárt borítékban, 5%-nyi bánatpénzzel ellátva augusztus 11-ikén délelőtt 11 óráig nyújtják be.

Aug. 11-ikén d. e. 11 órakor az ajánlatok nyilvánosan felbontatnak s a magas Miniszteriumhoz lesznek felterjesztve.

Szállítási feltételek meg tudhatók az igazgatóságnál.

Eperjesen, 1900. július 24-ikén.

Dúzs Mária,
h. igazgató.

Eladó birtok.

Reiszinger-féle, az eperjesi határban, a Szt.-László- (Vilcz-) hegy körül fekvő, mintegy 54 kőből szántóföld- és rétekből álló birtok, lak- és gazdasági épületekkel együtt, szabad kézből eladó. Értésítést ad Boross ügyvéd.

Lóversenyek

Tátra-Lomniczon

1900. augusztus 6., 7., 9. és 10-ikén

A «Magyar Lovaregylet» által rendezve, — kezdetük mindig d. u. 3 óra 45 p.-kor.

A versenyek alkalmából különvonatok indulnak a rendes díjtétel mellett az összes közbeeső állomások érintésével és pedig:

Oda:	
Tátra-Lomniczról indul 2 ó. — p. 2 ó. 50 p. 3 ó. 20 p.	Versenyterre érkezik 2 ó. 20 p. 3 ó. 10 p. 3 ó. 39 p.
Kassáról . . . . . indul 7 óra — perc	
Abosról	7 ó. 38 p.
Margitfaluról	8 ó. 29 p.
Szepes-Olasziból	9 ó. 06 p.
Iglórol	10 ó. 05 p.
Poprád-Felkáról	3 — p.
Versenyterre . . . . . érkezik 3 ó. 20 p.	

Vissza:	
Versenyterrről indul 6 ó. 40 p. 7 ó. 25 p. 8 ó. 25 p.	Tátra-Lomniczra érkezik 7 ó. — p. 7 ó. 45 p. 8 ó. 44 p.
Versenyterrről indul 6 óra 39 perc, 6 óra 50 perc	Poprád-Felkára érkezik 7 ó. 01 p. 7 ó. 11 p.
Iglóra . . . . . érkezik 7 ó. 52 p.	
Szepes-Olasziba	8 ó. 35 p.
Margitfaluba	9 ó. 06 p.
Abosra	9 ó. 46 p.
Kassára	10 ó. 20 p.

A Kassáról Poprád-Felkára és vissza, nemkülönbözten Eperjesről Poprád-Felkára és vissza szőő, ünnepek és vasárnapokon érvényes kedvezményes jegyek a versenynapokon is kiadotnak, és pedig:

Kassa—Poprád-Felka II. oszt. 6 korona III. oszt. 4 korona Eperjes—Poprád-Felka II. oszt. 6 korona III. oszt. 4 korona Helyárak a versenyterre: I-ső hely 6 kor., II-ik hely 2 kor., III-ik hely 40 fillér.

Jegyek kaphatók: Tátra-Lomniczon Kuszman Gyula bazárjában, és a versenynapokon Tátra-Lomniczon a versenyterren. Restaurációk az I. és II. helyen, szintűgy totalisateurók, bookmaker és katonazene.

Árlejtés

600—800

t ü z

szállítása

alulírt igazgat

letekben 1900

junius 30-ikáig

500 korona

bánatpénzzel el

augusztus hó

Eperjes, 1900.

Holland-amerik

Arak: Az I. hajóoszt. A II. oszt. III. oszt. Hajóoszt.-iroda: B. Bécs. Fiók-irodák Ausz.

Fő Oszwald Dá fűszer, csemege

Alapítva 1843.
Kuhn Károly és Tsa, Bécs,

Gyári raktár I., Stephansplatz 6,

ajánlják:

J. Klaps-tollak EF, F, M, B és BF
hegygyel.

Kapható minden jobb papírkereskedésben.

A cs. kir. törvényszéknek 1899. okt. 14-ikén 8130. sz. magas döntvénye értelmében csak nekünk egyedül van jogunk a 'J. Klaps-toll' védőjegyet használni.

Jutányos kávéajánlat

Dúsan felszerelt kávéraktáramból ajánlok bérmentve, utánvét vagy a pénz előre küldése mellett

4½ kg. 1. sz. 13 kor. 95 fil.
4½ „ 2. „ 11 „ 70 „

OSZVALD DÁNIEL utóda
CSIZSEK JENŐ
Eperjesen.

Dr. LENGIEL
nyírfabalsam
kir. szabad. Svédhonra.

Már magában véve azon növényi nedv, amely a nyírfából kifolyik, ha annak törzsét megfúrjuk, emberemlékezet óta mint a legkitünőbb szepítőszert volt ismeretes; ha azonban ezen nedv a feltaláló utasításai szerint balsammá alakítatik át, csak akkor nyer úgy szólni csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arcot vagy más bőrrészeket, már másnap csaknem észrevétlenül pikkelyek válnak le a bőrről, amely ezáltal fehérré és gyöngéddé válik.

Ezen balsam kisimítja az arcon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú arcszín, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdeséget kölcsönöz; a legrovidebb idő alatt eltávolítja a szeplőt, májfoltot és anyajegyeket, orrvörösséget, bőratkát s a bőr minden más egyéb tisztatlanságát. Ara egy korsónak használati utasítással 3 korona. Kapható minden jobb gyógyszerertárban.

A nyírfabalsam által puhává lett bőr konzerválására ajánlatos ezzel egyidejűleg a dr. Lengiel-féle

Opo-krémet használni. Egy tégely 1 kor. 20 fil.

A dr. Lengiel-féle Benzoe-szappan a legalkalmasabb higiénikus szappan, mely a bőrt enyhévé és fehérré teszi és hivatva van a balsam jó hatását fokozni. Egy darab ára 1 kor. 20 fil.

Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerertára Budapesten, Király-utca 12.

1 üveg ára 2 kor. 80 fil.

40 esztendő óta udvari paripa-istállóban, a katonai s nagyobb magánistállóban sikerrel használják. Bevált nagyobb menetelésnél erősítésre s izmosításra, kifáradásoknál az izmok feszessé tételére stb., kitünően képesít idomításoknál. Valódi csak a fenti védőjeggyel. Kapható az összes gyógyszerertárakban s fűszerészetben. Főraktár:

Kwizda J. Ferencz
cs. kir. osztr.-magy., román kir. s bolg. hercz. udv. szállító, kőri gyógyszerésznél Korneuburgban, Bécs mellett.

A járadékpapírok, valamint az állami és magánsorsjegyek jelenlegi alacsony árfolyama ezek megvételét megtakarított összegek legjobb elhelyezésére ajánlatossá teszi. Bővebb felvilágosítást nyújt a

BANKEGYESÜLETI VÁLTÓÜZLET-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST,

mely ily államkötvényeket, valamint állami és magánsorsjegyeket olcsó havi részletre, több évi lefizetésre elad.

Képviselők, kik ily értékpapírok eladásával, valamint sorsjegytársaságok összeállításával foglalkozni óhajtanak, magas jutalékban részesülnek.

Fő-utca
96.
szám.

Ruhák műtisztítása

Fő-utca 96. sz. alatt.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szíves tudomására hozni, hogy csodamódon vagyok képes bármennyire megviselt, megrontott, pecsétes ruhákat — legyen az tinta-, zsír- vagy akármily foltokkal, — az általam feltalált szerrel (vegyileg) kitisztítani, javítani és legjobban helyrehozni. Nemcsak férfi-ruhák, de egyszersmind női-ruhák és fehér derekak tisztítására is vállalkozom.

Bátorkodom felkérni a nagyérdemű közönséget, hogy ne «Pál»-hoz küldje a ruhákat tisztítás és vasalás végett, hanem «Péter»-hez, azaz a Fő-utca 96. sz. alá, mert oly olcsón és jól csakis ott lehet vasaltatni, tisztíttatni és javíttatni férfi- s női-ruhákat mindenféle színben.

A nagyérd. közönség becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

SIKORSZKY PÉTER

ruha-műtisztító

Eperjesen, Fő-utca 96. sz. a. bent az udvarban, az ág.-ev. templommal szemben, az átjáró mellett.

Fő-utca
96.
szám.

Olcsó árak, szép tisztítás és javítás!

Fő-utca
96.
szám.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)

Csak ezzel a törvénysz. bej. védőjeggyel valódi LONDON, Chief Office S. W. 48 Brixton Road.

Főraktárak:
Burmenn, Angol India.
Agen. Zágráb, Algier, Amsterdam, H. Sanders, Rokin 8. Basel, Szt. János gyógytár W. Kratz.

Belgrád, Nikola A. Delini, gyógytár Mihály fejedelemhez, központi raktár Szerbia részére.

Berlin, C. Bologna. Bruxelles, Pharmacie Ch. Delacre & Co.

Budapest, Török J. Dr. Egger L. és J. Cairo.

Cöln a Rh., Nüris. Debreczen. Eich, Luxemburg. Schmidt P. gyógyszer.

az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható **zöld**, a törvényszéknel bejegyzett «apácza»-védőjeggyel van ellátva. Fölülmulhatatlan szer minden **mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen** stb., **külsőleg is kitünően hat és sebet gyógyít.**

Egy próbáueveg bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjleküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcse

(csodakenőcsnek nevezik)

utólérhetetlen szívó erejű és gyógyító hatású. Operációkat a legtöbb esetben fölöslegessé teszi. E kenőccsel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csontszűt, ujjában pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyító hatású mindenféle seb gyógyulásánál.

Próbátégely bérmentesen 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.

Óvakodjanak utánzatoktól és kerüljék az értelmetlen úgynevezett házi-kenőcsöket s más efféléket.

Czím: **A. THIERRY, gyógyszerertár és gyár a Védőangyalhoz** PREGRADA, Pragerhof felé, a déli vasút mentén.

Prospektus ingyen és bérmentve

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házban tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánzatát a törvény üldözi.

Issigeac, Dordogne, Kopenhága, (fabriken farma).

Milano, A. Bertoni.

Malmö, Sevrige, Apot. Lejonet.

Nantes, Pharmacie C. Fredet.

Nápoly. Palermo Pátis, Pharmacie française, 1 & 3, Place de la République, Pharmacie Daprey, 11, Rue des francs Bourgeois.

Prága, Corso, Agenzia del Policlinico

Roubaix, Pharmacie F. Gerrath.

Sarajewo. Szeged. Temesvárt.

Trieszt. Velence.

Vienne. Zürich.

Csak ezzel a törvénysz. bej. védőjeggyel valódi.

Zacherlin

Nem papirzacskókban, csupán palaczkokban a valódi!

Ez az igazán csallhatatlan, gyökeres segítség mindenféle rovar-faj kipusztítására.

Kapható Eperjesen:

Atlasz D.,	Fried Simon,	Mikolik István,
Barts E. gyógyszer.,	Futtersack M.,	Molitorisz gyógyszer.,
Bein Simon,	Gallotsik J. V.,	Neumann B. özv.,
Böhm Simon,	Glücksman Mör,	Oszwald D. utóda,
Bohrand J. V.,	Holénia Béla,	Schönfeld Izidor,
Dahlström Károly,	Korn V. gyógyszer.,	Singer S. Fiai,
Diamant R.,	Kónya Miklós,	Sváby Ferencz,
Feldmann Adolf,	Lefkovits Emil,	Wenczel István.
Lindner J. Mör,		

Ezenkívül a vidéken mindenütt, hol a Zacherlin-falragasz ki van téve.